

Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам

Ийдул Азҳо кунида

20:51 / 30.07.2020 2692

Араблар Қурбон ҳайитини «Ийдул Азҳо», Рамазон ҳайитини эса «Ийдул Фитр» деб аташади.

Аслида «ийд» сўзи луғатда «қайтиш» деган маънони англатади. Ушбу икки байрам йил давомида қайтиб келиб такорланавергани учун ҳам шундай аталган.

Аллоҳ таоло мусулмонлар учун шавволнинг биринчи ва зулхижжанинг ўнинчи кунини хос байрам қилиб берди.

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Мадинага келганларида уларнинг ўйин-кулги қиласиган икки кунлари бор эди. «Бу икки кун қандай кун?» деб сўрадилар. «Жоҳилиятда ўйнайдиган кунимиз эди», дейишди. Шунда Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Албатта, Аллоҳ сизларга у иккиси ўрнига улардан кўра яхши Азҳо ва Фитр кунларини берди», дедилар”.

«Сунан» эгалари ривоят қилишган.

Қурбон ҳайитига байрам сифатида ундан кейинги «ташиқ кунлари» деб аталувчи уч кун ҳам қўшилади.

Уқба ибн Омир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Арафа куни, қурбонлик куни ва ташриқ кунлари биз аҳли Исломнинг байрамимиздир. У кунлар еб-ичиш кунларидир», дедилар”.

«Сунан» эгалари ривоят қилишган.

Кўпчиликда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ушбу байрам кунларини қандай ўтказгандар, деган савол туғилиши мумкин.

Қуйида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Ийдул Азҳо - Қурбон ҳайити куни қилган 10 та амалларини эътиборингизга ҳавола қиласиз:

1. Қурбон ҳайити куни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ғусл қиласиз эдилар.

Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Рамазон ҳайити куни ва Қурбон ҳайити куни (албатта) ғусл қиласиз эдилар».

(Ибн Можа ривоят қилган).

2. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Қурбон ҳайитида қурбонлик қилишдан олдин ҳеч нарса емасдилар.

Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Фитр куни таомлангунларича (фитр намозига) чиқмас эдилар ва Қурбонлик куни намоз ўқигунларича таомланмас эдилар».

(Термизий ривояти).

3. Масjidга пиёда чиқар эдилар.

Абу Рофеъ розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам икки ҳайит намозига пиёда чиқар эдилар».

(Ибн Можа ривоят қилған).

4. Ҳайит намозига ёш болалар билан бирга ҳам чиқар әдилар.

Абдуллох ибн Аббос розияллоху анхұмодан: «Мен Фитр ёки Қурбонлик куни Набий соллаллоху алайҳи васаллам билан бирга (намозга) чиқдим», деган ҳадис ривоят қилинған. Расулуллох соллаллоху алайҳи васаллам вафот этгандай пайтда Ибн Аббос розияллоху анхұмо ҳали ёш бола әдилар.

5. Масжидга кетишда таҳлил ва такбирни овоз чиқариб айтиб борар әдилар.

Ибн Умар розияллоху анхұмодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам икки ҳайитда масжиддан чиқар әдилар ва то намозгоҳга боргунларича такбир айттар әдилар».

(Хоким «Мустадрак»да ривоят қилған).

6. Иккала ийд намозидан олдин ҳам бирорта нафл намоз ўқимас әдилар.

Абу Саъид Худрий розияллоху анхұдан ривоят қилинади:

«Расулуллох соллаллоху алайҳи васаллам ҳайит намозидан олдин ҳеч нарса ўқимас әдилар, манзилларига қайтганларидан икки ракъат намоз ўқир әдилар».

(Ибн Можа ривоят қилған).

7. Хутбани жумадан фарқли равишида намоздан кейин қиласы әдилар.

Ибн Аббос розияллоху анхұмодан ривоят қилинади:

«Мен Расулуллох соллаллоху алайҳи васаллам билан ҳам, Абу Бакр, Умар ва Усмон розияллоху анхұлар билан ҳам ҳайит намози ўқиганман, барчалары ҳайит намозини хутбадан олдин ўқир әдилар».

(Бухорий ривоят қилған).

8. Хутбалар пайтида одамларга вәзіз-насиҳат қилиш билан бирга уларни вазифаларга тайинлар, баъзи масалаларни ҳал этардилар.

Абу Саъид Худрий розияллоху анхұдан ривоят қилинади:

“Расууллоҳ соллаллоҳ алайҳи васаллам Фитр ва Қурбонлик кунлари намозгоҳга чиқар әдилар. Аввал бошлайдиган ишлари намоз ўқиш бўларди. Сўнгра бурилар ва одамлар билан юзма-юз турар әдилар. Кишилар саф-саф бўлиб ўтиришарди. Уларга ваъз-насиҳат қилиб, (туғри йулга) буюрар әдилар.

Агар бирор жойга юбориладиган кишиларни ажратмоқчи бўлсалар, ажратар әдилар ёки бирор нарсага буюрмоқчи бўлсалар, буюрар әдилар. Сўнгра ортга қайтар әдилар”.
(Бухорий ривоят қилган).

9. Намозгоҳга бир йўлдан бориб, бошқа йўлдан қайтар әдилар.

Жобир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:
«Набий соллаллоҳ алайҳи васаллам ҳайит куни (бориш ва қайтиш) йўлларини бошқа-бошқа қиласар әдилар».
(Бухорий ривоят қилган).

10. Қурбонликни ҳайит намозидан сўнг қиласар ва бошқаларни ҳам шундай қилишга буюрар әдилар.

Баро ибн Озиб розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:
“Расууллоҳ соллаллоҳ алайҳи васаллам: «Ким намоздан олдин қурбонлик қиласа, у ўзига қўй сўйибди. Ким намоздан кейин сўйса, қурбонлигини мукаммал қилибди ва мусулмонларнинг суннатини топибди», дедилар”.
(Бухорий ва Муслим ривоят қилишган).

Бу Набий соллаллоҳ алайҳи васалламнинг Қурбон ҳайитига оид суннатларидан қисқача намуна эди.

Аллоҳ таоло ҳар биримизни барча ишда ул зот соллаллоҳ алайҳи васалламга эгашувчи инсонлардан қилсин!

Шамсиддин Садриддин